Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА ŠVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 3-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 145. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 6-го ЧЕРВНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No 145. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 6, 1952. VOL. LX.

АЙЗЕНГАВЕР АТАКУЄ ДЕМОКРАТИЧНУ АДМІНІСТРАЦІЮ

Абілін, у стейті Канзас. — У першій своїй публічній промові, як приватний громадянин, Двайт Д. Айзенгавер гостро заатакував адміністрацію президента Трумана, закидаючи їй розбивання єдности нації, спричинювання інфляції, надмірне оподаткування і централізацію федеральної влади. Його промова була передана через радіо й телевізію по цілій країні, і була сприйнята з захопленням слухачами, що прийшли на зустріч своєму „рідному синові" до стадіону серед зливного дощу. Це була кандидатська промова на номінацію від Республіканської партії, добре наперед передумана і виголошена на підставі машинопису. Критика демократичної адміністрації охоплювала часи Рузвелта й Трумана, і зверталася своїм вістрям проти „чотирьох „небезпек", як це Айзенгавер схарактеризував демократичні недомагання.

Перша „небезпека" — це зростаюча ворожість між економічними елементами в нашій країні. Цей напрям пізнати з „фантастичного розуміння", що одна частина американської спільноти може зазнавати добробуту, навіть як ціла країна не живе в добробуті. Цю заявку відніс він до слухачі до страйку в сталеварнях й інших робітничих проблем, які викликають непорозуміння між робітниками і керівниками. Друга „небезпека" — це „постійне зменшування вартости гроша, отже інфляція, яка проціває внаслідок незбалансованих бюджетів, а яка може підступно знищити овочі праці цілого життя"; третя — це надмірне оподаткування громадян. Тут пригадав промовець на „приголомшуючі" видатки федерального уряду, незрозумілі для пересічного громадянина. Четверта „небезпека" — це зріст сили федерального уряду. „Тільки обурення громадян може покінчити ці лиха, які постійно змагаються і стають справжньою загрозою для нашої країни" — твердив промовець. Після того, Айзенгавер перейшов до закордонної політики, одначе тут не критикував президента особисто, тільки вказав на загрозу, яка „позначується на безмежнім обводі совєтського володіння". Промовець пригадав на втрату Китаю, як одно з найбільших нещасть для вільного світу; дальше говорив про замішання, яке панувало в Америці серед посягання Совєтів по одну країну за одною через фальшування виборів, через підступну пропаганду та простим ужиттям сили. Свою промову закінчив Айзенгавер заявою: „Я вірю, що ми можемо мати мир з честю а розсудливу забезпечену сполучену з виплатністю. Я вірю в майбутність Злучених Держав Америки".

ГРОМАДЯНИН ДВАЙТ АЙЗЕНГАВЕР

Негайно після приїзду з Европи та після відвідин і звіту в президента Трумана в Білому Домі, ген. Двайт Айзенгавер, дотеперішній головний організатор і командант аліянтських збройних сил в Европі, закінчив свою військову службу та перейшов до цивільного життя, як звичайний громадянин. Це дасть йому можність взяти участь в передвиборчій кампанії, в якій його приятелі висунули його кандидатуру на президента Злучених Держав

АЧЕСОН ЗАЯВЛЯЄ, ЩО АМЕРИКА НЕ ПОСТУПИТЬСЯ В БЕРЛІНІ

Вашингтон. — Секретар стейту Дін Ачесон заявив, що між Злученими Державами, Британією й Францією панує повно солідарність в справі втримання свого становища в Берліні. Одночасно вашингтонські урядові попереджають, щоб не перебільшувати значення пострілів на американського вояка поліцая збоку совєтського військового сторожа з Східної Німеччини. Департамент стейту каже, що доручив тамошнім американським урядовцям зважити значення випадку і внести належний протест до східно-німецької влади. Ачесон теж підкреслив заслуги американського комісаря Джана Дж. Мек Клоя в Німеччині при викінченні так званих „мирових контрактів" з Західною Німеччиною. МекКлой повернувся до ЗДА, щоб підтримати в Конгресі вимогу президента Трумана швидкого схвалення підписаного мирового договору.

ТЕЖ БРИТАНІЯ ІНТЕРВЕНІЮЄ В СПРАВІ ВНУТРІШНЬОЇ КРИЗИ В КОРЕЇ

Лондон. — Тут офіціяльно повідомлено, що британський уряд вислав південно-корейському президентові Сингманові Рі протест проти його чистки і арешту опозиційних членів південно - корейської Національної Асамблеї. Раніше з подібним протестом виступили Злучені Держави і особисто президент Труман. Внутрішня криза в Південній Кореї, що могла б мати вплив теж на військове положення, була правдоподібно причиною того, що британський міністр оборони філд маршал Александер рішив приспішити свою поїздку для перевірки положення на Далекому Сході, виїжджаючи туди вже сьогодні ввечорі. Крім Злучених Держав і Британії висловив президентові Рі своє стурбування південно-корейським внутрішнім положенням теж уряд Австралії. Криза наступила там після того, як президент Рі почав низку репресій і арештів між членами парляменту, які виступили проти нього та проти його повної кандидатури на президента в недалеких виборах.

СТРІЛИ НА СОВЄТСЬКО-ЗАХІДНОМУ КОРДОНІ В БЕРЛІНІ

Берлін. — Вчора і впродовж останніх кількох днів на совєтсько-західному кордоні в Берліні та в Німеччині прийшло до інцідентів, які починають серйозно тривожити відповідальних політиків можливістю дальшого розвитку. На кордоні східного і західних секторів Берліна поранено вчора американського військового полісмена, як східно-німецька поліція без перестороги і попередження відкрила нагло вогонь на американський військовий „джіп", що вертався із звичайної патрульної поїздки по шляху з Берліна на захід. — Рівночасно західно-німецька поліція повідомила, що вона була обстріляна із совєтського боку на кордоні французького сектора міста під час виміни слів на тему, де проходить демаркаційна лінія. Британці зі свого боку продовжують блькаду совєтської радіовисильні в своєму секторі, вимагаючи з її приміщень кожного, хто собі того бажає, — але нікого не впускаючи до будинку. Совєтські урядники досі не скористали з дозволу залишити будинок і продовжують свої пропагандивні передачі. Проте найсерйозніший випадок — це поранення американського вояка. Негайно після того американський військовий командант Берліна переслав совєтському командантові найрішучіший протест, домагаючись прослідження випадку та суворого покарання тих, що стріляли, як теж перестерігаючи перед подібними випадками на майбутнє. Ген. Л. Метюсон, американський командант, в своєму протесті до совєтського коменданта ген. С. А. Денгіна заявляє: „Я протестую в найгострішій формі проти того останнього прикладу варварства і недисциплінованого насильства з боку поліції під совєтською контролею." В іншому випадку виникли суперечності між західною і совєтською поліцією щодо місця, куди проходить демаркаційна лінія між совєтським і французьким секторами. Коли на місце суперечки прибула автом французька військова поліція, совєтська поліція відкрила вогонь на західних полісменів, але цим разом обійшлося без жертв і поранень. Ці поодинокі випадки свідчать про плянову терористичну акцію комуністів проти Західного Берліна, витворюючи цим крайньо напружену атмосферу.

Продовжується втихомирювання червоних полонених на Кодже

Острів Кодже. Корея. — Очолюване ген. Ботнером аліянтське командування величезного табору червоних полонених продовжує з успіхом та без спротиву з боку полонених розбивання табору на менші відділи, щоб в той спосіб погептити контролю і порядок. Вчора відділ аліянтської піхоти, піддержаний танками та забезпечений газовими масками і з багнетами на гостро увійшов до одного з таборових відділів, в якому перебуває 6,000 полонених, та почав будувати дротяні перегороди, розбиваючи табір на низку малих відділів по 500 полонених в кожному. Рівночасно здерто та знищено останній комуністичний прапор і тепер над табором повівають вже тільки прапори Об'єднаних Націй. Комуністична делегація в Панмунджом знову протестувала проти аліянтських заходів для привернення повної контролі над полоненими червоними.

ЗАВЕРШЕНО ПІДГОТОВКУ ДО КОНВЕНЦІЇ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ

Ню Йорк. — З поінформованих джерел повідомляють про завершення підготовки до П'ятої Річної Конвенції Українсько - Американських Ветеранів, яка відбудеться в цій метрополії в готелю Генрі Гудсон при 57 вулиці і 9-тій евеню в найближчу суботу і неділю 7 і 8-го червня. Українсько-Американські Ветерани об'єднують вояків українського походження, що служили в збройних силах Злучених Держав під час першої і другої світової війни. Образовується, що тільки під час останньої війни в американських збройних силах було понад 100,000 вояків українського походження. Багато з них полягли на полі слави в боротьбі за волю. Конвенція цього року заповідається найбільша за всі часи. Ділові сесії, під час яких виступлять з промовами теж представники Американського Легіону та Ветеранів Закордонних Воєн, відбудуться в суботу і в неділю пополудні. В суботу ввечорі відбудеться офіційний бенкет, на якому м. і. будуть вручені спеціяльні признання деяким передовим українським і американським громадянам за їх видатну працю в користь української визвольної і гуманітарної справи. Красвим командантом Українсько-Американських Ветеранів є тепер В. Тома Дармограй з Філадельфії.

Сенат зміняє постанову про склад Ради Стабілізації

Вашингтон. — У Сенаті зголошено законопроєкт для створення урядового апарату для перебрання під керівництво уряду підприємств на випадок страйку у промислових підприємствах. Цей законопроєкт зголосив сен. Бурнет Р. Мейбанк, голова банкової комісії, яка має теж займатися наладнанням промислових справ. У законопроєкті находиться між ін. постанова, що у випадках необхідности страйк має бути стриманий на 120 днів, щоб у міжчасі можна було довести до згоди між робітниками й підприємцями. Законопроєкт викликав живі дискусії з уваги на актуальність злагодження промислових непорозумінь. Сенат ухвалив теж продовження закону про контролю комірного і кредитів до 28 лютого 1953 р. Щодо складу Красвої Ради Стабілізації Цін і Платень, то Сенат ухвалив поправку до цього закону, а саме, щоб представники публіки в Раді були потверджені Сенатом. — Для наладнання теперішнього страйку в сталеварнях, — президент запросив представників робітництва й підприємців на наради до Білого Дому. Обидві сторони прийняли запрошення.

Аліянти домагаються від червоних в Кореї вияснень в справі 986 полонених

Токіо. — Голова аліянтської делегації на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї ген. Гаррісон передав вчора комуністичній делегації ноту, в якій аліянти домагаються від комуністів вияснень в справі полонених 986 аліянтських вояків, яких не вміщено на комуністичний список. Інформації про те, що ці вояки находяться в комуністичному полоні аліянти дістали з самих комуністичних радієвих і пресових повідомлень, з листів від інших полонених та з інших джерел. В ноті стверджено, що комуністи не дали жадної відповіді на подібні раніші інтервенції в тій самій справі.

Викриття надуживань при виповнюванні доходових зізнань

Ню Йорк. — Державним владам вдалося виявити нечесність властителя бухгалтерійної контори, який постійно підроблював податкові зізнання своїх клієнтів й заробляв на тому великі гроші. Виявлено злочин самого агента Фреда Гершковіца, його доньки, Доріс Собель, жінки її Гарольда Собеля та зятя Гершковіца, Е. Бергера. Обраховано досі, що вони на несумлінних операціях з довірливими клієнтами в своєму бюро на Бродвеї „заробили" 900 тисяч долярів. До остаточного вирішення справи, кожний з обвинувачених мусів внести за себе по дві з половиною тисячі долярів закладу. Обвинувачений не тратить відваги і намагається різними викрутами оправдати своє поступовання. Найпростіший спосіб збагачення Гершковіца, це був отримання зворотів податків своїх клієнтів, — що були різні в зізнаннях клієнтів і в формулярах, виповнюваних в бюрі Гершковіца.

Інавгурація Перона після перевибору

Буенос Айрес. — Хуан Домінго Перон, з жінкою Евою при своєму боці, склав присягу при поновнім обняттю становища президента, на яке він, з черги, заприсягнув 21 члена свого кабінету, серед яких 17 це зовсім нові обличчя. При цьому перший раз в історії Аргентини, трапилося, що не було віцепрезидента на інавгурації, бо вибраний на це становище Ортенсіо Кіхано, помер заки ще обняв владу, а нового не було часу вибрати. Новістю була приявність жінки президента при його боці, бо досі такі жінки сиділи в спеціяльних місцях. Серед публики чути було заклики „На многая літа пані віцепрезидентові Еві!" Приявних на церемонії було 60,000 осіб, крім того 12,000 війська перемаршувало перед президентом і його отічили на площі Пляза де Майо.

Китайські комуністи звільнили трьох американських священиків

Гонг-Конг. — Сюди прибули чотири священики: три американці і один француз. Вони просиділи в комуністичній в'язниці в Китаю десять місяців. Священик Евген Е. Фаги три місяці був прикутий до залізних грат та його вага спала з 165 фунтів до 125. — Всіх їх арештували в липні минулого року та змушували складати заяви про те, що Ватикан „опанований" ЗДА, а американський генерал „керує політикою Католицької Церкви."

Поліпшення господарського положення в Німеччині

Бонн, Німеччина. — Бюро американського військового комісара в Німеччині проголосило вислід господарської статистики, з якої робиться заключення, що господарське положення Західної Німеччини до тої міри поліпшилось, що та країна сьогодні легше ніж будь-яка інша в Західній Европі може не тільки давати свій вклад в спільну оборону, але й поступово поліпшувати життєвий стандарт свого населення. Із статистики виходить, що Німеччина невпинно збільшує свою промислову і сільсько-господарську продукцію, забезпечуючи не тільки всі потреби свого населення, але й відповідно заощаджуючи та магазинуючи деякі сирівці і матеріяли на евентуальні „гірші часи".

Совєтська акція допомагає оборонній політиці західно-німецького уряду

Бонн, Німеччина. — Публічна анкета виявляє, що совєтські методи терору і залякування проти Західної Німеччини не тільки не підривають, але навпаки, поважно скріплюють становище західно-німецького уряду канцлера Аденауера в його зусиллях мілітаризації та включення Західної Німеччини в західну оборонну систему. Анкета виявляє, що чим більше Совєти намагаються відстрашити німців від такої політики, тим більше і рішуче німці підтримують політику канцлера Аденауера. У висліді совєтських погроз після підписання мирового контракту в Бонні, з підтримкою для політики канцлера Аденауера почали явно виступати навіть деякі з тих, що раніше ту політику одверто поборювали. Західні спостерігачі вважають, що нові совєтські погрози і залякування не тільки не утруднять, — але ще й полегшать зусилля західно-німецького уряду в справі ратифікації мирового контракту.

Вільні Юнії зібрали 700,000 долярів на боротьбу проти комунізму

Женева. — Некомуністичні робітничі організації світу проголосили були минулого року збірку окремого фонду на допомогу організаційній праці в тих країнах, де великий голос мають комуністами контрольовані юнії, це значить в Італії та Японії. Досі зібрали готівкою або заявами 700,000 долярів. Найбільше зібрали в Британії і в ЗДА (Конгрес Промислових Організацій), але і робітництво бідніших країн складало жертво на цей фонд. Завдання цього фонду — це вишколити відповідних працівників, які могли б зайнятися організацією вільних від комуністичних впливів робітничих юній. В Женеві відбувається 35-та Генеральна Конференція Міжнародних Організацій Праці. В головній резолюції зазначено, що „тривала і основна мета робітничих спілок — це дбати про господарський і соціяльний поступ робітництва".

Совєти добачують „відродження фашизму" у Фінляндії

Гельсінкі, Фінляндія. — Минулої середи в столиці Фінляндії відбулася перша від 1939 року військова парада з нагоди відновленого „Дня Армії", що припадає в річницю народин покійного маршала Маннергайма, творця модерної фінляндської збройної сили. Фінляндська армія, на підставі мирового договору, обмежена тепер тільки до 20,000 вояків і старшин і хоча в параді взяло участь тільки 2,200 вояків, совєтська преса почала галас про „відродження фашизму" та мілітаризму у Фінляндії. Рівночасно совєтське кє дипломатичне представництво в Гельсінках збойкотувало параду, не висилаючи на неї свого репрезентанта.

ПРЕЗИДЕНТ ВИМАГАЄ ДОДАТКОВИХ 3.5 БІЛЬЙОНА НА ОБОРОНУ

Вашингтон. — През. Труман звернувся до Конгресу за дальші фонди для департаменту оборони, які разом досягнуть висоти $3,463,555,440. Вони мають бути вставлені в бюджет на скарбовий рік 1953, що починається вже з 1 липня поточного року. З цих фондів три більйони мають піти на військові бази, як в середині країни так і закордоном. Дальша сума в $469,687,000 призначена на підвишку платні для збройних сил, ухвалену Конгресом уже після складення бюджетового прелімінаря. Деталів з побудови військових баз закордоном не проголошено, одначе треба розуміти, що тут мова про розбудову повітряних баз по цілому світі, хоч велика частина гроша піде на розбудову оборонних споруд в самій Америці. Білий Дім твердить, що на такі цілі треба буде 2,990,000,500 долярів а саме $415,000,000 для армії, $387,000,000 для фльоти і півтора більйона для повітряних сил. Не зважаючи на вимогу нових видатків, у конгресових колах появилася думка запросити Двайта Д. Айзенгавера на свідчення про дальше обкроєння видатків на Програму Взаємної Безпеки, хоч виділи плати вже погодились на спільній конференції щодо цих видатків, а саме на 6.4 більйона.

Свідчення б. російського старшини про Катин

Вашингтон. — Перед слідчою комісією Палати Репрезентантів, склав своє зізнання б. майор червоної армії, Борис Ольшанський. Свідок добровільно зголосився, щоб додати свої слова до матеріялів, що їх збирає комісія, яка досліджує вбивство 4,000 польських старшин в Катині. Ольшанський посвідчив, що цей злочин в Катині, як ро дігон російський, говорив йому сам головний лікар совєтської армії, ген. лейт. Н. Бурденко, що в 1944 році, як голова надзвичайної совєтської комісії, підписав протокол, в якому обвинувачується німців у злочині мордування полонених в Катині. Бурденко заявив — як каже Ольшанський — що полонені з польської армії були в Катині розстріляні помилково й він про це знає, але, якщо б він не підписав протокола, то поплатився б за те головою.

Дозволено вживати новий лік проти сухіт

Ню Йорк. — Нововинайдений лік проти страшної недуги сухіт (туберкульози), що його за останній час випробували добровільно сотки хворих по всій країні, вже буде продаватись в аптеках. Дозвіл продавати його „під стислим лікарським наглядом" отримано від Адміністрації Харчів і Ліків ЗДА, що керувалися у своєму рішенні дотеперішніми виниками вживання того ліку. Від часу оголошення вістки про винахід нового ліку, минуло дев'ять місяців посилених дослідів і випробувань і це дає запоруку, що лік дійсно надається для широкого вживання і не може бути шкідливим, якщо його вживатимуть лише за лікарським дозволом. Особливі заслуги в контролюванні нового ліку положила лічниця „Сі Вю Госпітал". Усі дотеперішні досліди дали підставу, покликаним для цього установам, окреслити лік, як „сильно ділляний" середник проти сухіт.

НЕ ВДАВСЯ КОМУНІСТИЧНИЙ СТРАЙК У ФРАНЦІЇ

Париж. — Французька Генеральна Конфедерація Праці, яка знаходиться під комуністичною контролею та начислює три мільйони членів, — проголосила в середу протестаційний страйк проти ув'язнення генерального секретаря Комуністичної партії Жака Дюкльо. Цей страйк зовсім не вдався, бо назагал страйкували тільки два відсотки робітництва і не видно було затримки життєвого нерву Парижу. Прем'єр Антуан Піне заявив, що „французькі робітники рішилися в драматичний спосіб показати, що не годяться з політикою комуністів, яка стоїть під закордонним впливом". Залізниці працювали нормально, бо уряд грозив звільненням тих робітників, які вийдуть на страйк. Невдачу комуністичного страйку пояснюють кількома причинами: браком ентузіязму до політичного страйку, а також і цією обставиною, що саме тепер знаходяться платні відпустки робітників і вони не бажали мати непорозуміння з власниками підприємств. Комуністична партія Франції дістала 5,000,000 голосів при виборах, а тепер під час страйку за нею завилися тільки два відсотки робітництва.

Третій шлях у тунелі Линколна попід Гудсон

Ню Йорк. — Між управою міста й портовою владою прийшло до порозуміння в справі побудови третього шляху в тунелі Линколна, що йде з міста Ню Йорку при Тридцятій дев'ятій вулиці попід рікою Гудсон до стейту Ню Джерзі. Переговори між обидвома владами тяглися півтора року, заки прийшло до повної згоди. При переговорах виринули різні труднощі, між ін. над питанням, чи новий тунель може бути продовженій поза дільницю міста Мангеттен, щоб його сполучити з тунелем, який переходить попід Іст рівер і веде до Брукліна. Кошти побудови нового шляху обраховані на $90,000,000. Велика частина видатків призначена на викуп домів при доїзді до тунелю.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on May 29, 1952 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сиፐі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ

Сьогодні є вже багато фактів, які дають право говорити про визвольний рух в найширшому міжнародному маштабі. Це цілком природнє, як зважити, що величезна частина світу сьогодні поневолена, а іншим загрожує таке саме поневолення. До визвольних рухів націй поневолених впродовж останнього чверть століття Москвою, долучилися визвольні рухи колоніяльних і півколоніяльних народів, даючи в сумі один могутній і багатобічний та різноманітний рух в змаганні до волі і незалежности. Ми з гордістю можемо твердити, що перед в тому величезному визвольному змагу веде багатомільйонова та культурно і політично високо розвинена українська нація.

Цей загальний визвольний рух не міг залишитися без відповідного впливу і на американську міжнародну політику. Америка, виходячи зі своїх засад не встрявати в справи інших країн і народів, обмежувалась довго найвище до ствердження принципів та прав народів на самовизначення, як це зробив президент Вилсон під кінець першої світової війни. Після того Злучені Держави дальше стояли твердо на тих самих засадах, але це їхнє становище було виключно пасивне. В другій світовій війні і після неї ці засади американської закордонної політики почали активізуватися, хоча все ще тільки у виключно дефензивному характері. Америка дала допомогу Греції, але залишила напризволяще Чехословаччину та інші країни. *Лихо, яке виникло з такої нерішучости, мало опісля вплив* на сформування Доктрини Трумана, Пляну Маршала і вкінці на рішення стати активно в обороні Кореї. Але Америка все ще стоїть офіціяльно на засадах Доктрини Трумана, що відноситься тільки до оборони загрожених країн і народів.

Проте, в останньому часі спостерігається повільний, але рішучий „крок дальше" в цьому напрямку. Минулого червня державний секретар Ачесон склав свою історичну заяву про російський імперіялізм та про потребу „нового реалізму" американської політики у відношенні до нього. Від тоді політика активного світового визвольного руху почала поступово охоплювати теж Америку і сьогодні ми свідки, як велика частина американської публічної опінії домагається, щоб уряд змінив свою дотеперішню оборонну політику на **ВИЗВОЛЬНУ. На цю тему висловились вже теж поодинокі члени Конґресу Злучених Держав, як сенатор Смит на українській маніфестації в Нюарку та конґресмен Армстронґ на маніфестації АБН в Ню Йорку.**

До цих голосів та загальної публічної опінії долучився в останньому ще один важливий голос, цим разом республіканського кандидата на президентську кандидатуру, сенатора Роберта А. Тефта. Промовляючи минулої неділі з Вашинґтону через радіо до американськоко народу, сенатар Тефт гостро критикував дотеперішню закордонну політику уряду в багатьох її аспектах, в цьому теж в справах відношення до визвольних рухів поневолених народів, при чому він окремо згадав і про українців. Сенатор Тефт вказав теж на позитивні потреби тої політики. Він реконмендував „зібрати всі сили волі по цей і по той бік залізної заслони" та приготовити їх до походу з хвилиною, як Кремль почне валитись. Сенатор вважає, що „це було б злочином намагатись сьогодні розпалювати національні революції в Росії та сателітських країнах, бо це дало б у висліді тільки масакру анти-комуністів комуністичною таємною поліцією". Проте, він рекомендує „допомогти антикомуністичним підпіллям вдержати між їхніми народами надію на визволення", як настане слушний час. Він рекомендує „вдержувати місцеві підпільні аґенції в кожній поневоленій країні, яка разом з нами вірить у волю та яка багато краще від нас знає засоби, при допомозі яких ми можемо привернути народи на наш бік". Сен. Тефт твердить, що „є мільйони героїчних антикомуністичних росіянів, поляків, литовців, українців, словаків, чехів, румунів, мадярів, болгарів та інших, які пристрасно бажають скинути совєтське ярмо та знову здобути собі незалежність і волю".

Такі і подібні голоси з боку відповідальних американських державних мужів, як і з боку широких кол громадянства подибується вже з кожним днем і щораз більше в американській пресі, слухається в радіо, бачиться на телевізії. Америка поступово але вперто і рішучо не тільки прилучується, але вже й висувається на чоло могутнього визвольного руху проти кремлівських тиранів і це тільки скріплює надію, що час визволення поневолених народів може бути вже недалекий.

До питання полонених в Кореї

Питання обміну полонених є одне з основних, над яким не досягнуто згоди в переговорах про перемир'я в Кореї. Чому це питання набрало ваги, навколо якого робиться так багато розголосу?

Москва є центром, звідки виходять директиви для політичного діяння комуністів по всьому світі. В підготовці до майбутньої війни, яку Політбюро готує проти Заходу на повну свою силу, одним із найтрудніших для їх вирішення питань є проблема забезпечення послуху вояка ідеям і наказам Москви у часі війни. Ціною людських жертв, терором, нечуваним визиском працюючих, підкупством, диверсією, шпигунством та іншими способами, Москва сяк-так досягає здійснення своїх завдань у мирному часі. Але немає засобів і сили, щоб поневолені народи її володінь примусити умирати у війні за ідеї дальшого збереження і поширення комуністичного рабства. Гармати, танки, літаки, атомова й інша зброя, тратять свою силу у війні, якщо тою зброєю не будуть орудувати люди, що вірять у правоту ідеї, за яку виступають боротись разом з тою зброєю. За що ж будуть боротися у майбутній війні вони — тричі поневолені народи СССР?

От у відповідь на останнє питання і робиться комуністами сильна маса баламутства й брехливої пропаґанди в світі. Терор диктатури розрахований не лише на помсту і знищення небажаних людей, але він розрахований на застрашування і тримання в покорі інших. Покора під страхом терору в мирнім часі обертається в силу, що знищує диктаторів у часі війни. Методи дії на людей у мирнім часі дають справжні свої *плоди у війні. Це також Москва* розуміє добре, бо кого ж, як не її то найбільше стосується. Москві йде про те, щоб найти шляхи і методи, якими можна б було запобігти зламанню найслабішого місця у її військовій машині, що ним є без сумніву перехід і здача вояків до полону „ворога".

Теоретично полон для большевиків не існує (це так вони хотіли б). В уставі військової служби сказано, що їх салдат в полон не здасться, що здача в полон є **зрада батьківщині та карається у військовий час найвищою мірою покарання — розстрілом, а в мирнім часі найтяжчою тюрмою.**

А проте в II-ій світовій війні мільйони червоноармійців пішли до німецького полону. Згадати б так зване „пирятинське окруження 1941, де здалося в полон коло 750,000 вояків, або „Харківську" операцію весною 1942 р. де здалося в полон або дезертувало понад 350,000 червоноармійців. В обох згаданих випадках полон не був вимушений наслідком сили ударів німецької армії. Той полон був наслідком системи Совєтів.

Масове дезертирство, або здача до полону, фактично привели большевицьку армію до повного розвалу на початку війни. І лише нацистська політика німців у війні та допомога Америки для Росії з другого боку врятували Кремль від загибелі.

Переговори про перемир'я в Кореї Москва хоче використати як предмет, щоб доказати своїм людям, що за здачу в полон у майбутній війні ніхто не зможе уникнути кари й розправи над ним, або щонайменше залякати „варварствами" над полоненими. Тактика комуністичної делеґаці в Панмунджом основно продумана в Москві. Комуністична делеґація ставить своєю ціллю домогтися примусового повернення всіх китайських і північнокорейських полонених в їх руки, або принаймні використати переговори, як трибуну пропаґанди в обробці громадської думки, в питанні полонених, в своїх цілях і на свій лад.

Якщо б комуністам удалося домогтися примусової репатріяції полонених, то цим вони довели б своїм людям, що так буде з кожним в майбутній війні, бо це ж видали полонених члени ОН і в першу чергу Америка.. Головне замовлення Політбюра було б виконане.

З другого боку, комуністи пробують втовкти в голови своїм людям про „варварства" в поведінці військ ОН з їх військовополоненими. Недавньою картиною в пам'яті людей німецького військового полону намагаються аналогізувати картину можливого полону в західніх державах. Проста спекуляція почуттями.

Непорядки в таборах військовополонених викликувані диригуванням комуністичного командування через своїх аґентів. Вина командування таборами лише в тому, що не зуміли вчасно прийняти відповідні протизаходи до комуністичних затій в тих таборах. Комуністичні аґенти в таборах військовополонених мали допомогти своєму „начальству" на переговорах в Панмунджом.

Шляхом викликання бунтів і різних безчинств полонених, комуністи хотіли б викликати в командування Об'єднаних Націй в Кореї почуття втоми від тих полонених з бажанням найскорішого позбуття їх. Привернення порядку в таборах військовополонених, комуністи розпропаґовують, як знущання над полоненими

Всю цю гру і лукаві затії комуністів без труду розгадують прості люди світу і в тім числі їх власні народи. В даному випадку від командування Об'єднаних Націй в Кореї від їх постави на переговорах про перемир'я в Панмунджом, великою мірою залежить скільки буде зроблено шкоди або добра для західно-демократичного світу в близькому майбутньому.

Едуард Гудяк

Іван Кедрин

ЗНОВУ РІШИВ РОЗУМ

Чи діждемося того щасливого часу, коли український публіцист зможе покласти такий заголовок над міркуванням про у к р а ї н с ь к у політику?! На превеликий жаль, українці у своїй політиці керуються все ще тільки сентиментами і ресентиментами, — своїми симпатіями і своїми антипатіями, підшептами своїх почувань, а не диктатом розуму. Впродовж віків неволі, переведеної під чужим пануванням, ми так навчилися — себто: нас так навчили — ненавидіти, що вся українська політична боротьба почала спиратися на ненависті, як на рушійній силі українського визвольницького активізму. Цей чуттєвий елемент тяжів і тяжить на українській політиці, не допускаючи навіть арґументів розуму, бо політичні тези, створені в атмосфері ненависти, стали наче освяченими національно-патріотичними канонами, що їх кожне нарушування арґументами розуму наражується на закиди опортунізму, дефетизму, угодовецтва чи навіть національного зрадництва. В цій атмосфері почувань страшенно трудно, ба навіть неможливо думати катеґоріями справді державницькими і справді політичними. Бо державницькі, політичні, катеґорії згори виключають сентимент, як чинник вирішний, а вирішну ролю приділюють лише розумові. Почування грає в політиці величезну ролю, але тільки як чинник секундарний, другого ступня, себто — або, як чинник помагаючий, або перешкоджуючий, але ніколи, як рішальний .А тому, що в нас, українців, завсіди ще є зовсім навпаки, то й стаття про те, де і як знову рішив розум — мусить торкатися не українців, а чужинців, — не рідної, а міжнародної політики.

Договори, що їх підписали дня 26-го травня в Бонн, Німеччина, 4 держави, а 27-го травня в Парижі 6 держав, не є цікаві привілеями і обмеженнями для німців, ані 50-річним терміном (паризький), ані британсько-американською ґарантією, ані навіть своїм протисовєтським вістрям та ідеєю західно-европейської оборонної єдности, що її патронують і протеґують Злучені Держави. Наймаркантнішою рискою для історика й політика є *в отих договорах строгий* примат розуму. Ніодна з договірних сторін не гналась до тієї міжнародної умови своїми почуваннями, — навпаки, на договірних сторонах так сильно тяжіли неґативні чуттєві моменти, що всі вони з найбільшою нехіттю договорювались. Тому переговори йшли, як по груді, раз-у-раз виринали нові трудноші, нові застереження, тому завжди свояв над цим договором знак запиту, тому щораз хтось намагався торпедувати їх знутра й тому такий клопіт мала американська закордонна політика (Ачесон) і американська військова верхівка в Европі (Айзенгавер), щоб склеїти остаточний текст та побачити під ним підписи. Називається, що 6 держав підписали в Парижі договір, але насправді 4 з них це тільки асисти (Італія, Бельгія, Голяндія, Люксембурґ), зате 2 є дійсними, сутніми і насправді єдиними партнерами: Франція і Німеччина. І коли тепер, в травні 1952 року, кругло в 4 роки після закінчення бойових дій 2-ої світової війни, Франція і Німеччина підписують з власної і непримушеної волі пакт політичної і військової співраці, то це дійсно вже не тільки „історична подія", але революція у світі понять і шкільно-повчальна лекція на тему: як розум має керувати політикою.

Коли ми, українці, маємо на увазі відносини між українським народом та його двома сусідами, й коли ми тямимо, скільки ми, українці, натерпілись від отих сусідів, то дійсно можемо пошукати паралелі хіба тільки у взаєминах німецько-французьких. К р у г л о 500 років ллється кров у французько-німецьких спорах. Ще тоді, коли взагалі йшов процес кристалізації обох тих великих націй і не було ще Франції і Німеччини в понятті нинішніх держав (особливо Німеччини), то вже йшли криваві розправи за сумежні землі (війна Людвика XI. з Максиміліяном австрійським, друга половина 15 ст.). Суперництво цих двох країн вибухло гостро за Карла V і Франца I (перша половина 16-го ст.). Католицькі володарі Франції — Людвик XIII і його всесильний міністр кардинал Рішеліє — підбурювали протестантських князів проти католицького цісаря Фердинанда II й урешті получились з протестантським королем Швеції Ґуставом Адольфом — ради знищення Німеччини. І 30-літня війна знищила Німеччину так, що — як писав літописець — „вовки вили там, де раніше були міста". У Вестфальському договорі розчленовано Німеччину (1648). Цю політику продовжував Людвик XIV, який з приємністю дивився на похід турків на Відень (1683). Абсолютизм французьких королів, виснаження війнами за наслідство в різних країнах, що ставали предметом загарбницьких апетитів Франції, страшне задовження держави і назадницький суспільний устрій довели Францію в наступному сторіччі до великої революції. Але вона породила того, що її теж і загнуздав — Наполеона I, який знову же столочив своїми арміями Німеччину вшир і здовж, так, що щойно Фіхте мусів писати пламенні „Листи до німецького народу", щоб потрясти занепавший німецький дух. З народинами пруської сили починається відворотний танок. 1870/71 рр. маємо напад Німеччини на Францію, розгром французьких військ, страшну облогу Парижа й голод у цій столиці, тріюмф Бісмарка, загарбання Альзації і Лотаринґії. З черги у Франції народився дух реванжу, але це була знову Німеччина, яка вдруге, знову нічим неспровокована, напала на Францію в 1914 році. Німеччина програла й над версайським мировим договорим з 1919-го року навис вже дух „старого тигра" Клемансо, який найрадше був би розчленував Німеччину по зразку Вестфальського договору. Аж ось, у 1939 році Німеччина нападає на Францію і зливає її морем крови. І коли вернулись на французьку землю створені на чужині або в рідному підпіллі французькі війська та Франція звільнилась від ворога, масово гинули на шибениці або від куль ті французи, що в будь-який спосіб співпрацювали з німцями. Бо стільки ненависти накопичилось до того ворожого сусіда.

Чи ця ненависть зовсім щезла, чи змінилися французькі почування до німців, як народу?! Навіть смішно й казати! Світ почувань залишився той сам, але він не рішає в народі, який думає подержавницьки. Т р е б а миритися з німцями, треба вчорашньому ворогові помагати, щоб він підвівся на ноги, треба з учорашнього ворога робити нинішнього союзника, щоб завтра мати в ньому поміч у боротьбі проти того спільного третього ворога, який несе руїну всім разом. І тому той сам Шуман, колишній, за першої світової війни, німецький старшина, бо француз — уроженець Лотаринґії, яка тоді належала до Німеччини, залишається від років, при всіх змінах французького уряду, міністром закордонних справ Франції, бо він — державний діяч, що його шанують французи, нарід із державницьким підходом до політики. І тому і в Німеччині, хоч ведеться проти Аденауера неперебірчива кампанія, Аденауер є далі при владі і зберігає свій авторитет — державного мужа, що знімається понад сентименти. І коли читаємо сьогодні американську пресу, то бачимо в ній уперше від довшого часу — пошану до европейських народів: що вони вміють зніматись вище своїх сентиментів та не думати вічно про внутрішнє самовинищування, а про спільну мову для спільних цілей. Бо вести війну одночасно на всі сторони — це самогубство, яке в політиці є злочином. А робити між ворогами селекцію і вміти з декотрого ворога зробити собі союзника — це політична мудрість. І ми є наочними свідками такої мудрости, що її проявили німці і французи.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

Продавець Харківського Укркультторгу Ізбаров скаржиться в „Известиях" (15 травня), що в Харкові є багато магазинів, які „не відповідають вимогам совєтської культурної торгівлі". Багато магазинів розміщено в малих і незручних приміщеннях. Такий стан не лише в старих будинках, але і в новозбудованих. Ізбаров пише: „В багатоповерховому приміщенні на площі Р. Люксембург всі помешкання в нижніх поверхах, призначених для магазинів, тісні і непривабливі. Покупцям, перше ніж добитись до прилавку, доведеться товпитися в черзі". Нові будинки будуються за такими проєктами, які не передбачують в приміщеннях для магазинів вентиляції, холодільників і допоміжних приміщень для складу товарів.

В Ленінграді (видавництво „Сов. пісатель" 1952 р.) вийшов збірник „Сатира і гумор народів Совєтського Союзу". В збірнику надруковано в перекладі на рос. мову сатиричні твори з 23 мов разом 77 авторів (крім російських). Збірник відкривається перекладами укр. мови. Надруковано сатиричні твори Г. Сковороди, П. Гулак-Артемовського, Л. Боровиковського, Є. Гребінки, Т. Шевченка, Л. Глібова, С. Руданського, І. Манджури, І. Франка, Л. Українки та декількох сучасних авторів. В передмові збірника твердиться, що сатира і гумор народів СССР виникли завдяки впливам російської культури, бо „російська сатира, починаючи з 18 ст., а особливо в 19 ст. відограє видатну ролю в розвитку світової сатиричної літератури, а особливо літератур слов'янських і літератур народів СССР". Сатира неросійських народів, твердить передмова, зародилась в епоху капіталізму, коли „виник національно-визвольний рух, скерований проти царату і його аґентури серед народу. Цим духом національно-визвольного руху і просякнена сатира поданих в збірнику авторів. Такі геніяльні поети, як Шевченко, піднімаються багато вище рівня національно-визвольної боротьби свого народу і становляться революційними борцями світового звучання і значення".

Містами і селами України прокочуються хвилі масових мітинґів, на яких за завченим шабльоном схвалюється постанова Ради Міністрів СССР про випуск нової державної позики 1952 року. На мітинґу Київського заводу „Ленінська кузня" інженер цього заводу Гасико сказав: „Наш Київ з кожним днем становиться кращим. В ньому нема вулиці чи площі, де б не було нових багатоповерхових будинків, де б не зеленіли тисячі молодих дерев. Із руїн підіймається Хрещатик". На такому ж мітинґу в с. Городище (Київщина) ланкова-колгоспниця Катерина Якименко заявила: „І працею і своїми грошовими засобами ми завжди готові допомогти нашій партії, нашій Батьківщині". Після таких мітинґів відразу ж відбувається добровільно-примусова, як каже підсовєтське населення, підписка на позику.

26 колгоспників і колгоспниць Чернігівщини Президія верховної ради СССР за успіхи в сільському господарстві нагородила званням „героїв соціялістичної праці". Всі нагороджені вирощували нову на Україні рослину кок-сагиз, з якої видобувається гума. Готуючись до війни, Кремль вижимає з українського населення останні сили, аби посилювати свою могутність. Колгоспники вирощують кок-сагиз не з власної ініціятиви, а з примусу держави. Також в колгоспах Харківщини запроваджується шовківництво, хоч шовку селяни-колгоспники ніколи не бачать.

Русифікація неросійських народів далі переводиться швидкими і примусовими темпами. Інтеліґенція неросійських народів при кожній нагоді мусить підкреслювати вищість російського народу. Відомий підсовєтсько-український артист М. Крушельницький з приводу першотравневих свят в „Советском искусстве" (1 травня) писав: „Сто років тому В. Бєлінській мріяв про Росію, що йтиме на чолі освіченого світу, про Росію, яка буде давати закони науці і мистецтву, про Росію, покликану сказати світові своє слово, свою думку. Росія стала такою. Китайці і румуни, поляки і болгари, німці і албанці їдуть в Росію, щоб перехопити досвід побудови щастя. Весна людства почала свій тріюмфальний хід із Росії . . ."

У Львові будується нове приміщення для нафтяного факультету Політехнічного інституту. Зараз Львів має тринадцять інститутів. (Л.Л.)

Платон Стасюк

Справа У. Н. Дому в Ню Йорку

(З ДОПОВІДІ НА ВІЧУ 18-го ТРАВНЯ 1952 Р.)

(1)

Справа Народного Дому в Ню Йорку не є новинкою. Усе, що робиться сьогодні, є продовження справи, що тягнеться від року 1916, бо в тім році повстав в м. Н. Й. Укр. Н. Дім при 6 вулиці.

Українська громада в м. Н. Й. була тоді захоплена, бо У. Н. Дім в Н. Й. при 6 вул. відповідав вимогам рації з-перед першої світової війни.

Там відбувались наші народні свята, маніфестації, концерти, театральні вистави майже кожного тижня, уладжувані нашими аматорськими кружками тощо. По першій світовій війні, по приїзді нових наших фахових професійних театральних сил, повстав в тім самім Домі сталий український театр, що, на жаль, не довго тішився своїм існуванням.

По прибутті по першій світовій війні 1920-22 року більшого числа еміграції з інтеліґенцією включно, українське громадське життя в м. Н. Й. почало прибирати цілком новий характер. Почали організуватись різні товариства, домівки політичних угрупувань, появилось кілька часописів, мріялось про банк, та навіть про українську торговельну палату, організувалось бизнесменів, та був в Н. Й. Клюб Українських Інтеліґентів.

Творилось також різні комітети до збирання грошей на політичні і неполітичні групи. Всі рвались до громадської праці, але все робилось і будувалось на хвилевім сентименті, та без добре обдуманих плянів. Декуди увійшли до керми люди несовісні, або люди щирі і чесні, але не кваліфіковані. Це почало підривати громадське життя в Ню Йорку, а Народний Дім на 6 вул. почав занепадати. Почало вкорінюватись в нашій громаді недовір'я, та не було співпраці з проводом Нар. Дому, що спричинило малі доходи та брак фінансів. Люди з центрального комітету, що об'єднував тоді всі українські національні товариства м. Ню Йорку, ніяк не могли стримати занепаду Народного Дому в Ню Йорку, хоч було кілька спроб реорганізувати його.

По кількох літах нечинности Н. Дому, та реальність була куплена на власність о. Василіян й донедавна звалась авдиторіюм, а тепер Школою Церки св. Юрія при 7 вул в Н. Й.

Перед самою війною 1941 р. справу Н. Дому знову порушено та знову наша преса та радіо віддали цьому багато уваги. Зорганізовано Комітет Будови Народного Дому, створено Корпорацію під назвою „Українська - Американська - Централя". На ту ціль продано уділів приблизно за 32 тисячі дол. Всіх уділовців централі було 345 осіб, як рівно ж було уділовцями 19 національних Товариств. Пересічне Т-во купило уділів за $141.00. Пересічний уділовець купив уділів за $84,00. Уділи були по 10 долярів.

По $1.000 була одна особа; по 500 дол. було 4 особи; по 400 дол. була 1 особа; по 300 дол. було 2 особи; по 250 дол. було 3 особи; по 200 дол. було 16 осіб; по 100 дол. було 135 осіб; по 50 дол. було 85 осіб; по 20 дол. було 30 осіб; по 10 дол. було 69 осіб. Разом — 345 осіб.

Беручи під увагу вартість доляра в даному часі а тепер, то комітет міг зреалізувати тих 32,000 дол. на купно бодай парцелі під будову Н. Дому, та готівка без сумніву була б варта напевно в два рази тільки, як не більше. Зле, що того не зроблено, гроші ульокували в бонди. З різних причин Корпорацію У. Ам. Централі розв'язано в році 1948, а гроші повернено уділовцям.

Прислухуючись промові одного визначного державного мужа, що говорив про економічне положення нашої країни, ми почули: „Ми повинні плянувати нашу будучність на досвіді наших помилок в минулому".

Тих кілька слів можна сміло пристосувати не тільки в нашому громадському житті в Ню Йорку, але в нашому громадському житті українців в Америці.

Минулого року знову повстав в Ню Йорку Комітет Придбання Н. Дому. Багато з нас „старих" і „нових" (як кажуть) не піклувались тим Комітетом, але Комітет не скапітулював та веде працю для цієї справи дальше.

Комітет придбання Н. Дому в Ню Йорку покликав до співпраці наших відомих громадян для поширення акції Н. Дому.

„Свобода" 30 січня 1902 року писала:

„Хто дивиться одвертими очима на наших українців у Злучених Державах, не може заперечити, що під матеріяльним оглядом більшість з них стоїть краще як у старому краю. Ліпше мешкають, ліпше одягаються, ліпше відживляються. На жаль, з поліпшенням матеріяльним не пішло в парі поліпшення моральне й духове; навпаки під умовим оглядом деякі американські українці пішли назад, замість вперед. Найважніша причина цього, це відносини серед яких живе американський робітник — українець, бо він з дідапрадіда хлібороб. Попавши в такі відносини та зустрічаючи майже виключно те, що найгірше, мусів українець стати таким, яким його сьогодні бачимо. **Щоб він став ліпшим, на це треба величезної праці свідомих інтеліґентних людей, праці такої, щоб протиділала лихим впливам, на які він кожної хвилі виставлений.** Спершу треба б їх вирвати з того середовища, в якому вони живуть" . . .

Так писала „Свобода" 50 літ тому назад, та ті щирі і правдиві слова є сьогодні

Наше минуле показало нам скільки втратили нюйоркські українці через наше недбальство, та дрібничкове непорозуміння, але все так не може бути та прийшов час щоб ми зрозуміли наше становище та взялись до праці всі разом.

Кожний повинен знати, що даючи або купуючи уділи майбутнього У. Н. Дому в Ню Йорку, він лише сповняє свій національний обов'язок в нашій громаді, та повинен бути гордий з того.

Українського Н. Дому в Ню Йорку я не увляю собі як якоїсь „Бар енд Ґріл" та місце на місячні збори, але уявляю собі, що У. Н. Дім в Ню Йорку повинен бути мовби осередком українського громадянства не тільки в м. Ню Йорку, але кожного українця в Америці.

(Закінчення буде).

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

Вол. Дорошенко

ІВАН ФРАНКО

(Зі споминів автора).

(7)

Недуга сильно підвищила авторську амбіцію Франка й він, колись такий скромний щодо власних заслуг, став тепер дуже чутливий на оцінку своїх творів. Підозріваючи, що його маловажать через хворобу, Франко хоче всім навіч показати, що він зовсім не хворий і в повні творчих сил. Тому кожну найменшу свою річ, кожен навіть окремий уступ своєї праці дбайливо позначає датою: „Писано дня такого й такого, місяця, року...". А писав Франко і тепер неустанно й багато, але його творча сила, колись така могутня, виявлялася тепер головно в кількості продукованих речей, а не в їх якості.

Можна отже уявити, яке в високій мірі прикре було становище Грушевськго й інших членів Н. Т. Ш., коли доводилося оцінювати й ухвалювати до друку працю свого знаменитого співробітника, яка мала на собі виразні сліди хвороби. Не можна ж було цілком відкинути твір, що мав сліди недуги автора, а нахилити його до потрібних змін чи пропусків було дуже важко. І хоч як делікатно це робилося, проте не могло не вражати амбіції людини, яка звикла була, що її праці приймалися давніше без ніяких суперечок. А секції чи історична, чи філологічна, не вважаючи на всю пошану до Франка, мусіла оглядатися на репутацію Товариства та й на репутацію його самого. Часом жадання Франка були настільки нереальні, що ніяк не можна було вволити його волю, навіть при найліпшому бажанні. Так, коли появився накладом Української Видавничої Спілки Франків „Нарис історії української літератури", твір досить слабий, надто в другій своїй половині, де виразно відбилася неміч автора, зажадав він від Грушевського, щоб той передрукував його книжку окремими розділами у „Літ. Наук. Вістнику". Розуміється, це було неможливо: пощо передруковувати щойно видану книжку та ще до того в журналі того самого видавництва? Але Франко не міг подарувати Грушевському цієї відмови, перестав співробітничати у Вістнику й почав у „Ділі" різко критикувати його „Історію України Руси" (пор. окреме видання цих його фейлетонів під наг. „Причинки до історії України Руси, ч. І., Львів 1912) та взагалі нарікати на свого приятеля й однодумця, з яким ішов колись рука в руку, разом відбиваючи напади різних мальконтентів. Навіть в одному з останніх своїх листів до мене не міг Франко вдержатися від терпких слів на адресу Грушевського з приводу популярних брошур славного історика. „Не знаю — писав він — чи так дуже потрібно на різних язиках товкти й перемелювати фальшиві історичні конструкції Грушевського, яких слабість та нетривкість уже тепер відчуває кожний історик" (Лист з 4. XI. 1915).

Давніше Франко ніколи так не відзивався про Грушевського, високо цінячи його працю. Правда, що хоч який він був у житті скромний, у своїх писаннях був завжди дуже гострий. З Франком небезпечно було зачіпатися, він завсігди давав гостру й дотепну відповідь. Не один із його противників, досвідчив на собі цілої нищівної сили його сатири а то й сарказму. Покійний О. Луцький довго пам'ятав з'їдливу відповідь Франка під його адресою („Ех, якби я геній був... Я б мужів з вас повиводив — навіть з мавп таких, як ти..."). — А покійний д-р Василь Щурат, що назвав був Франка декадентом, викликав прегарний вірш у відповідь („Який я декадент? Я син народа... Я є мужик, пролог, не епілог"). А як же влучно схарактеризував Франко Щурата в сатирі „Доктор Бессервісер"! Щурат до самої смерти не міг простити йому цієї характеристики; що як реп'ях прилипла до нього. Зі злости пустив чутку, що Франко неправий син якогось жида, тому він і рудий і такий юдофіл у своїй творчості („Сурка" та інші жидівські мелодії). Але руді були й брати Франкові, отже ця недорічна пльотка не має жадної підстави — це раз, а друге, д-р Щурат промовчував, що Франкові належать повість „Борислав сміється" й бориславські оповідання, де він не пощадив жидів-визискувачів, не кажучи вже про сатиричні вірші про Пархенбліта в „Зеркалі", річ, правду кажучи, низькопробну. Але теперішні напади Франка на Грушевського були подиктовані хворобливим станом. Треба сказати, що Грушевський не вступав у полеміку з своїм колишнім приятелем.

Вище я згадував, що не раз стрічався з Франком у Львові чи то на засіданнях у НТШ, чи в бібліотеці Товариства, куди він заходив, а одного року навіть влітку у Криворівні, куди він виїздив на свіже повітря, проте ближчих взаємин у нас не було. Франко колись така громадська людина, тепер наче сторонив від людей, занятий своїми внутрішніми переживаннями. Навіть у Криворівні, де того літа (1912 р.) перебували на феріях колишні його приятелі — В. Гнатюк, М. Грушевський та Мих. Коцюбинський, що приїхав просто з Капрі, я не бачив Франка в їх товаристві.

(Продовження буде).

ПОШТА У.Н.СОЮЗУ

М. М., Монтреаль. — Дорікаєте Українському Народному Союзові, бо звернено Вам за грамоту меншу суму як ця, що Ви вплатили вкладками. На самім початку Вашого членства Ви могли довідатися, скільки грошевого звороту Вам належиться по трьох роках, бо ця сума подана в табелі на третій стороні кожної грамоти.

Читаючи Вашого листа, хтось подумав би, що Ви вкладали гроші до банку на щадничу книжечку а тепер домагаєтесь звороту всіх вложених грошей — „на сто відсотків". Це, що Ви й дружина мали забезпечення за вплачені вкладки, Вас не інтересує. Не обходить Вас це, що в разі смерти дружини Союз був би примушений виплатити Вам, як спадкоємцеві, тисячу долярів помимо цього, що вона вплатила тільки $68. Чи може в такім випадку (смерти дружини) Вас вдоволив би зворот вплачених вкладок?

Читайте звіт головного предсідника в ч. 136 „Свободи". Там побачите, що Союз виплатив в минулім році $23,750 по 33 померших членах, які зложили вкладками $1,369. Отже, Союз виплатив $22,381 більше як ці члени вплатили. Чи подумали Ви, хто зложив цю суму, щоб Союз міг виплатити її вдовам і сиротам? А вже ж, і Ви мали честь причинитися своїми вкладками до виплати цеї суми.

Зложите гроші в банку, то банк зверне Вам повну суму „на сто відсотків". Але в разі Вашої смерти Ваша рідня не дістане $1,000, бо Ви нерозважно покинули забезпечення в Союзі.

В минулому році Союз виплатив $31,140 допомоги покаліченим і хворим членам. Ви мали щастя і не хворіли, то й не дістали допомоги. Але, недай Боже... в разі каліцтва або недуги, виберете з банку все, що вложили, тільки допомоги не дістанете. А в Союзі маємо членів, які дістали допомогу на більшу суму ніж ця, на яку вони забезпечені.

М. Д., Мімі, Флорида. — Головна канцелярія дістала Вашу грамоту і листа від Вашого адвоката з проханням перевести зміну спадкоємців на грамоті. Висилаємо на адресу адвоката відповідну аплікацію, котру треба Вам підписати і дати до підпису урядникам Вашого відділу. По одержанні від Вас цеї аплікації з підписами, переведемо зміну садкоємців на грамотіп і в рекордах головної канцелярії.

Таку справу міг полагодити для Вас секретар Вашого відділу без ніяких коштів, бо секретар не жадає ніякої заплати за виповнення аплікації. При чім же тут адвокат? Либонь тому, щоб дати адвокатові нагоду заробити кілька долярів, бо „адвокат теж хоче жити", як каже народна поговірка. Але Ви дасте свій тяжко запрацьований гріш безпотрібно за працю, яку виконує відділовий секретар безплатно.

М. К., Торонто. — На днях принесла нам пошта документи до підпису для банку у Вашій місцевості. Значить, що затягаєте позичку в банку і дасте свою Союзову грамоту банкові в запоруку, а банк домагається від нас потвердження цеї трансакції.

На жаль, не можемо цього зробити, бо цього не дозволяє статут, пар. 75, ні подані на грамоті услів'я.

Якщо Ви хочете позички на грамоту, то таку можете дістати в Союзі в сумі, яку подає табеля зворотів на третій стороні грамоти. Без ніякого вичікування ні прозьби з Вашого боку вишлемо Вам аплікацію про позичку і уділимо її негайно по одержанні виповненої аплікації.

Таку позичку можна сплачувати, коли Вам буде вигідно, бо на сплату позички нема означеного терміну. Все ж таки у Вашім власнім інтересі буде, щоб Ви сплачували позичку, бо з кожним роком додасться до позички 4 відсотки.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ВЖЕ ЗАМОВЛЯЙТЕ МІСЦЕ НА ВАКАЦІЇ в Американсько-Українськім Осередку Відпочинку і Дозвілля

Розкішна Українська Оселя в прекрасній околиці, в горах Кетскіл, 1,800 ф. над поверхнею моря в Глен Спей, Н. Й.

Першорядні готельові приміщення з модерним уладженням і всіма вигодами

Бібліотека, читальня і відпочинкові залі

Ресторан на 300 осіб із смачними стравами і напитками. Американське і українське меню

Спорт, гри і забави та купання на власнім озері

Концерти, кіно, вистави, аматорські вечори.

Ціна поков з повним утриманням $40.00 і вище від особи

Діти до 12 років половину ціни

Пишіть по інформації до:

AMERICAN UKRAINIAN RESORT CENTER, Inc.

Glen Spey, N. Y.

УВАГА! БАЙОН, Н. ДЖ. УВАГА!

ЗАХОДОМ УПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В БАЙОН, НЮ ДЖЕРЗІ

—: відбудуться :—

в суботу, 7-го червня 1952 р. у власній салі при 33-35 West 19-та вулиця — о годині 7-ій ввечорі

ЗБОРИ

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В БАЙОН.

Українці-Українки замешкалі в Байон! Вашим національним обовязком є прийти всі без вимків на ці збори, щоби спільно обмінятись думками відносно відповідного Народного Дому для нас і наших дітей. Докажім, що Українська Громада міста Байон є в спромозі здвигнути відповідний Народній Дім, а цим самим відповідно себе зарепрезентуємо на зовні та стоятимемо на рівні з іншими національними групами в Байон. Тож без надуми, усі як один, прийдім на збори й почин одиниць, ми — загал переведім в діло! — В єдности — сила Народу!

Управа Українського Народного Дому в Байон.

УКРАЇНЦІ МІСТА ФИЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ!

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ міста **ФИЛАДЕЛФІЇ** подає до відома Українському Громадянству, що

В СУБОТУ, 7. ЧЕРВНЯ (JUNE 7) 1952 Р.

В ЗАЛІ УКРАЇНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ

847 N. Franklin Street

—: відбудеться :—

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ

присвячена світлій пам'яті **СИМОНА ПЕТЛЮРИ**(Голови Директорії Української Народньої Республіки й Головного Отамана її збройних сил, та Полковника **ЕВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ**, Голови Проводу ОУН.

Початок о 8. годині ввечорі.

Закликаємо все українське громадянство своєю присутністю вшанувати світлу пам'ять поляглих за Україну Героів.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Нюарк, Н. Дж.

До „концерту - вистави".

В суботу 8-го червня о 8 год. в залі Української Централі при Вилйем вулиці, Ансамбль Українських артистів опери виступить з цікавою програмою. В 1-му відділі буде постава другої дії опери „Катерина" муз. М. Аркаса текст за Т. Шевченком. Ця дія дійсно цілком надається на те, щоб бути окремою і цікавою точкою в концерті, бо вона має в собі по свойому змісту цілість (початок і кінець), що дуже легко зрозуміле для глядача. По своїй вартости 2 дія найсильніша в цій опері. В цій тільки дії виступають всі головні ролі, Батько, Мати, Катерина і Андрій.

В драматичному тріо, що проходить в цій дії, батьки висловлюють свій жаль за знищення їх мрій. Андрій заспокоює батьків. Мати переконує Андрія, що Катря не забуде Івана (москаля). Андрій з відчаєм біжить з хати. Батько жаліє Андрія і докоряє матері, що не вміла доглядіти дочки, яка знищила життя собі, Андрієві, і батькам.

Під час появи Катерини, музика малює пригніченість і повне знищення Катерини. Мати з болем докоряє Катерині:

„Щож, весілля, доню моя?
А деж твоя пара?
Де світилки з друженьками,
Старости — бояри?
В Московщині, доню моя.
Іди їх шукати.

Входить батько, Катерина кидається батькові в ноги і просить: „Прости мені мій батечку"... Та батько не має сили простити зраду дочки, що проміняла своє на чуже, хоч плаче його серце. Він рішуче заявляє:

„Геть від мене!
Геть московка!
Нема в мене дочки"...

Концертова частина в 2-му відділі уже тим цікава, що складається з арій, пісень та дуетів, як українських, а також відомих опер західно-європейських, як: Севільський цирульник, Аіда, Батерфляй, Князь Ігор, та інш. А також українські народні пісні.

Що концерт-вистава буде в першорядному виконанні, можуть гарантувати вже мистці, відомі з попередніх своїх виступів в концертах і в багатьох операх, як оперова співачка Г. Зятик та відомий нам майстер народних типів М. Чалий. Влиття нових сил, як молодої і талановитої співачки М. Кокольської-Кобрин, та був. соліста київської опери В. Ляшевича (тенор) обіцяє глядачам, що буде на що і подивитися та буде чого і послухати.

Музичний провід в певних руках молодої піяністки Олени Клим.

Н. Н.

Ню Йорк, Н. Й.

„Наука в ліс не заведе...".

Своєрідна церемонія відбулася в середу, 28 травня ц. р. в авдиторії Міської Публічної Школи ч. 64 при 605 Іст 9-тій вул. 25 випускників Вечірних Курсів для дорослих одержали грамоти („дипльоми") закінчення школи, — в приявності директора та учителів, представника Ради Шкільництва, учнів всіх кляс та численних і різнонаціональних гостей. Майже половина „абсольвентів" були новоприбулі українські імігранти віком від 18 до 65 років життя.

На окрему увагу заслуговує факт, що перші три місця зайняли і найбільшу скількість пунктів одержали учні-українці: панна Фаїна Кальницька, пані Ольга Прокопів і проф. Іван Баран. Крім цього найкраща учениця курсу, панна Кальницька, одержала почесну медалю Міської Ради Шкільництва за найвижчу марку (90%) з історії і законодавства Злучених Держав. Як підкреслив директор школи, мр. Тауб, це перший в історії нюйорського шкільництва випадок, що таке відзначення дістає учениця Вечірної школи. Тим приємніше нам відмітити, що його одержала саме українка. (К.).

З нагоди Храмового Свята й 1. річниці існування Свято-Троїцької Парафії УАПЦеркви в Ню Йорку

(276 — 4. Евеню, ріг 21. вул.)

У СУБОТУ, 7. ЧЕРВНЯ (JUNE 7), о год. 7. ввечорі

відправиться архієрейським чином в сослуженні духівництва, **ВСЕНІЧНА, а в неділю, 8. червня, о год. 10,30 — БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ.**

Цією радістю Парафія ділиться з Українським Громадянством.

Парафіяльна Церковна Управа,
Сестрицтво ім. св. Ольги, Княгині Київської,
Братство,
Парафіяльний Гурток Молоді.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ, 10. Відділ в Ню Йорку

запрошує

ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО

—: на :—

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

—: що відбудеться :—

В НЕДІЛЮ, 8. ЧЕРВНЯ 1952 РОКУ

(Sunday, June 8, 1952)

В "MAPLE GROVE PICNIC PARK"

при вул. 160-04 — 46 Ave. and 160 St., Flushing, N. Y.

Парк відчинений від 10. години ранку.

Початок від год. 2. попол. до 8:30 ввечорі.

Оркестра п. Гіряка. Вступ 1.00 дол.

ПРОГРАМА: 1. Вправа вільноруч дівчат і хлопців. 2. „Гуцулка", нар. танок в чотирьох частинах: а) розводити танець, б) Рівна, в) На вигоду, г) Догори, д) Півтрак. 3. Пошта. 4. Колесо щастя. 5. Несподіванки і т. п.

Власний дешевий Буфет.

DIRECTION by Subway and Bus: BMT to Queens Plaza, change to Flushing Train to last stop. IRT to Grand Central, change to Flushing train to last stop. Take Bus Q 26 to 160 St.

В ДНЯХ 7. І 8. ЧЕРВНЯ 1952 Р.

ВЕЛИЧАВЕ ВІДКРИТТЯ

HANUSEY MUSIC COMPANY

яке побільшило свої бизнесові активи і перенеслось на нове приміщення до

244 West Gerard Avenue
PHILA. 23, PA.

Найбільший вибір ПЛАТІВОК УКРАЇНСЬКИХ і інших народів.

ПЛАТІВКИ LONG PLAYING—з світових композиторів на 33 скорості
ПАТЕФОНИ, на 3 скорости, різні моделі і ціни
ТЕЛЕВІЗІЙНІ АПАРАТИ G. E.
РАДІЄВІ АПАРАТИ
ХОЛОДІЛЬНІ (Refrigerators). Hot Point (філія G. E.)
МАШИНИ ДО ПРАННЯ (Washing Machines)
ПЕЧІ, МАШИНИ ДО ЧИЩЕННЯ
КУХОННІ СТОЛИ І КРІСЛА
ВАЛІЗКИ, ЛЯМПИ і всі домашні приряди.

Спеціяльні ціни. Даємо на догідні сплати.

Запрошуємо все Українське Громадянство зблизька і здалека загостити на відкриття. Крамниця відкрита в цих днях від 9-тої рано до 9-тої ввечорі; в неділі від 9-тої рано до 6-тої ввечорі.

За першорядну обслугу ручать

Иосиф і Марія Ганусей.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА!

В кожній укр. хаті повинен знаходитись альбом пластівок (рекордів) Укр. Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка під мистецьким керівництвом Володимира Божика.

Альбом має 6-ть плит, продається $9.00, кошта пересилки осібно. Замовлення разом з грішми проситься висилати на понище подані адреси:

A. ZAPARYNIUK
6990 Louis-Hemon St.,
Montreal, Que., Canada,

або впрост на адресу капелі:

UKRAINIAN BANDURISTS CHORUS
P. O. Box 119, Hamtramck Br.,
Detroit 12, Mich.

ПРОДАЖ НЕРУХОМОСТЕЙ -- Real Estate

Відвідайте нас, коли хочете купити або продати: одно- або двородинні доми, апартамент гавзи, фарми або літнисткові доми, бизнесові об'єкти.

WALTER SHIPKA

100 — 2nd Ave. (bet. 5 & 6 Sts.) New York City

GRamercy 3-6761

Бюро відкрите кожного дня до 9. год. ввечорі; в суботи і неділі до 5. пополудні.

ШАНОВНИЙ ЧИТАЧУ!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД ВІТАЄ ВАС І ПОВІДОМЛЯЄ: ПРИЙШОВ ЧАС ВИСЛАТИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК НА БІЖУЧИЙ — 1952 — РІК! ВИКОРИСТАЙТЕ ГОТОВІ КОВЕРТИ, ЩО ЛЕЖАТЬ У ВАШІЙ ШУФЛЯДІ!

НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ СПРАВИ, АЛЕ ПОМАГАЙТЕ У ПРАЦІ СВОЇХ НАЦІОНАЛЬНИХ УСТАНОВ!

ХТО ВЧАС ДАЄ, — ДВІЧІ ДАЄ!

НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК ВИСИЛАЙТЕ НА АДРЕСУ:

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. Office Box 721, Church St. Annex, New York, N. Y.

Увага! Вунсакет, Р. Ай.,

УКР. КАТОЛ. ПАРАФІЯ У ВУНСАКЕТ

—: влаштовує :—

ПІКНІК

Неділя, 8. червня 1952

НА ВЛАСНІЙ ПЛОЩІ, Summit Street.

Початок: 2:30 пополудні.

Музика:
THE HAPPY WANDERERS.

Запрошує всіх

Комітет.

В разі непогоди, пікнік відбудеться в залі 540Blackstone Street.

ЗАХОДАМИ ДИРЕКЦІЇ АВРАМЕНКА

буде висвітлений

В ЗАЛІ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ В НЮ ЙОРКУ

(149 — 2nd Avenue)

ІСТОРИЧНИЙ ЗВУКОВИЙ ФІЛЬМ

ПРОДУКЦІЇ „УФА"

„ТАРАС БУЛЬБА"

за Гоголем. — Поверх 1000 учасників.

Додаток: КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ, СУМ, ПЛАСТ і СВЯТО ГЕРОЇВ.

7. І 8. ЧЕРВНЯ (СУБОТА І НЕДІЛЯ)

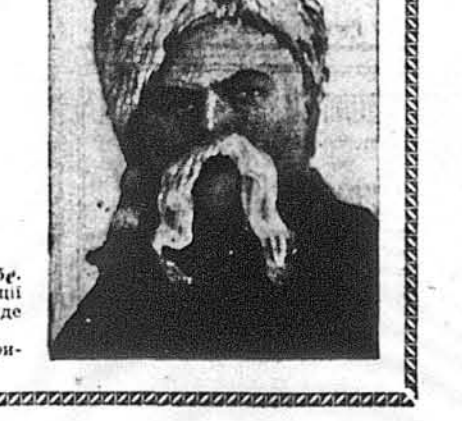
В СУБОТУ один сеанс в 5-ій год.

В НЕДІЛЮ два сеанси в 5-ій і 7:30 ввечорі.

Поодинокі особи $1; родиною: дорослі 75¢, школярі 50¢ й діти 25¢.

Перед і після висвітлення фільму будуть подавані інформації про відкриття Школи Українського Танку В. Авраменка, що буде діяти підчас вакацій.

Усе українське Громадянство запрошується громадним прибуттям підтримати наше фільмове мистецтво.

ЖАЛІБНІ СХОДИНИ ОБВУА З ПРИВОДУ СМЕРТИ ГЕН. ОМЕЛЯНОВИЧА ПАВЛЕНКА

Управа Нюйорського Відділу ОБВУА повідомляє, що в суботу 7-го червня о год. 7.30 в Літературно-Мистецькому Клюбі при 149 2-га Евеню відбудуться жалібні сходини членів Відділу, їх родин і гостей, присвячені св. пам'яти командарма У. Н. Р. генерал-полковника М. Омеляновича Павленка. П. полковник С. Ефремів виголосить реферат про життя і діяльність покійного генерала.

Рівночасно Управа Відділу повідомляє, що заповіджена на цей день доповідь пор. О. Сіверського переноситься на слідуючі місячні сходини.

ДОПОВІДЬ ПРОФ. ОГЛОБИНА В НТШ

Ню Йорк. — В суботу, 7-го червня о год. 6-тій вечорі, в приміщенні НТШ, 250 Чорч Ст., кімн. 252, проф. Олександер Оглобин виголосить доповідь на тему: „До проблеми біографії І. Мазепи". Доповідь загально доступна.

ДИСКУСІЯ В СПРАВІ НАРОДНОГО ДОМУ В Л. М. КЛЮБІ

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що там в найближчу п'ятницю, 6-го червня, відбудеться збірна дискусія на тему: „Хто нам збудує Народний Дім?" Дискусія відбудеться в приміщенні Клюбу при 149 2-га евеню і почнеться о год. 8-мій ввечорі.

РОМАН СТЕЦУРА ВИХАВ ДО КАНАДИ

Роман Стецура, молодий нашпіяніст, що недавним своїм виступом в Карнегі Рісайтел Голл в Ню Йорку здобув собі високу оцінку суворої нюйорської критики, виїхав минулого понеділка на постійний побут до Торонта, Канада. Восени він відбуде концертове турне по Західній Канаді, в програмі якого є понад 40 концертів. Після того він лянує знову повернутись до Ню Йорку та виступити з новим концертом в цій метрополії. П. Стецура бажає цею дорогою скласти окрему подяку американським українцям, зокрема нюйорчанам, за щиросердечне відношення до нього.

„НАША ЛЮБИМА СТОЛИЦЯ МОСКВА",

повідомляє „Рад. Укр." 26 квітня, стала основною темою сторінок районових газет на Україні які включені в посилені розробки і пропаганду теми „дружби народів". Ось її зразок: „Росія! І наче вдихаєш повітря карпатських вершин. Росія! І твердо ступаєш, бо знаєш, що ти не один, що сповнена сил і надії народів радянських сім'я", що разом з тобою, Росіє, іде Україна моя"... „Рад. Укр." 24 квітня з вірша Олекси Новицького „Росія".

ПОВІДОМЛЕННЯ

Для викінчення праці над етнографічною картою Галичини потрібні ще деякі вияснення про місцевини, яких список подаємо нижче і які знаходяться в повітах:

Борщів, Чортків, Добромиль, Городок Ягайлонський, Калуш, Кам'янка Струм., Лісько, Львів, Любачів, Мостиська, Перемишляни, Радехів, Скалат, Заліщики, Золочів, Жовква.

Село: Турильче, Свидова, Коморовичі, Вальдорф, Вовчухи, Сільце, Деревляни, Верб'яне, Желехів Великий, Глиниe, Лобізва, Пашова, Солина, Стряжик, Завадка, Нагіряни, Раковець, Жидатичі, Хотилюб, Лукавець, Лисі Ями, Німстів, Подемщина, Вілька Гориницька, Залуже, Королин, Острожець, Вишенка, Загороди, Глібовичі, Сверзькі, Копань, Кимир, Неділиці, Тучне, Майдан Старий, Лука Мала, Росохоатець, Турильче, Боложинів, Бортків, Хмелева, Гологори, Красичин.

Звертаємося з проханням до всіх, хто може дати інформації про ті місцевости, або знає адреси людей, які походять з тих місцевин, зголоситися на адресу:

Sevčenko Societe Scientifique
27, rue des Bauves
Sarcelles (S. et O.)
France.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшати кадри ідейних українських працівників.

У 25. річницю з дня трагічної смерти академіка

ДАНИЛА ЩЕРБАКІВСЬКОГО

Науково-Богословський Інститут Укр. Правосл. Церкви в ЗДА запрошує Громадянство на

ПАНАХИДУ,

що буде відправлена в Укр. Прав. церкві св. Володимира на 14 вул. в Ню Йорку, в П'ЯТНИЦЮ, 6. ЧЕРВНЯ ц. р., о год. 7. ввечорі.

Перерібки—Направки

ЮРІЙ СПІГА
РЕФРІДЖЕРЕЙТОРНИЙ МЕХАНІК

Скора гарантована обслуга всіх рефріджерейторних установ, як домашних так і комерційних, а рівнож інсталяція їх.
Продаж нових, перероблених і відновлених рефріджерейторів на вибір, струм — AC—DC.
Телефон: ORegon 3-4448
107½ St. Mark's Pl. (E. 8th St.) New York, N. Y.

Книжки-Журнали-Картки

ПЕРШИЙ РАЗ В ІСТОРІЇ ВИЙШЛА (на платівці)
ціла козацька дума про **МАРУСЮ БОГУСЛАВКУ**,
як її співали Укр. Козаки в 16-тім столітті. Наспівав і сам награв Бандурист **СИНОВИЙ ЦІТОВКАЛКО.**
Хочете її почути, зайдіть до Сурми або пишіть по спеціяльний каталог на платівки.
SURMA
11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

Листування Редакції

І. С., Міннеаполіс. — „Ситизен ор нешенел" в зголошенні за на набуття громадянства ЗДА, є те саме, що колись значило „піддания" владі якоїсь країни. Отже українець може бути „ситизен ор нешенел" Польщі, Чехословаччини, Франції, Румунії, чи хоч би Української Соціялістичної Совєтської Республіки. Коли ж мова про його народність, або, як тепер в Америці пишуть „етнічне походження", то в зголошенні за натуралізацію є слово „рейс", тобто „раса". Це не значить напр. раса біла або чорна чи монгольська, тільки те, що в українській мові називаємо „національністю" або „народністю", отже буде: „Ukrainian race".

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ б. ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ в АМЕРИЦІ і ВІДДІЛ в НЮ ЙОРКУ
ПОВІДОМЛЯЄ
ЩО ДНЯ 29. ТРАВНЯ 1952 р. в ПАРИЖІ
ВМЕР
Ген.-полковник М. Омелянович-Павленко
б. Командуючий Армією Української Народньої Республіки, б. Начальний Вождь Української Галицької Армії, б. Військовий Міністр У. Н. Р., Голова Вищої Військової Ради і Голова Европейської Федерації Українських Комбатантів.
Панахида за душу св. пам'яти Генерала буде відслужена в Церкві св. Володимира на 14 вул. після Служби Божої, в неділю 8-го червня 1952 р.
Запрошуємо усіх б. вояків і громадянство взяти участь в цій жалібній урочистості.
ГОЛОВНА УПРАВА О. Б. В. У. А.
УПРАВА ВІДДІЛУ в НЮ ЙОРКУ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 8. червня, год. 2. попол., в У. Н. Домі при 4. і Ворд вул. Просимо всіх членів прибути на збори. Урядники здадуть звіт з праці за 6 м. Також роздамо дивіденди. — А. Веселовський, предс.; В. Паньків, кас.; Е. Воловняк, секр.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 8. червня, точно в год. 2:30 пополудні, в залі укр. греко-католицерkви, 35 Варен вул. Проситься всіх членів прийти на ті збори, бо буде звіт уряду і контролі за 6 місяців. Також маємо багато важних справ до полагодження. — Р. Почтар, предс.; П. Телешевський, кас.; Т. Соколовський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Повідомляється членів від. 204, що місячні збори відбудуться в суботу, 7. червня, о год. 8. ввечорі, в галі 334 Іст 14. вул. Присутність всіх членів обов'язкова на цих зборах. Буде вибір делегатів на Конгрес У.К.К., як також роздасться членам дивіденди. Уряд просить тих членів, що мешкають в Ню Йорку, щоб особисто відібрали дивіденди на зборах, бо поштою чеків не будемо висилати. — П. Марко, предс.; І. Крочак, кас.; В. Гасій, фін. секр.; Г. Вакуменко, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. „Дністер", від. 430, повідомляє, що підчас побору складок в неділю, 8-го червня, роздані будуть чеки на виплату дивіденди в годинах від 12. до 2. в Укр. Клюбі при 847 N. Franklin St. Просимо всіх членів явитись, бо в інших днях з відомих вже причин урядувати не будемо. — Р. Дяків, О. Вакай, Р. Семків.

УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА МЕБЛІВ
SOUND FURNITURE MFG. CO.
430 E. 10th Street, New York 9, N. Y.
Вже тепер в нашому складі знаходяться чудові моделі найновіших меблів до спальні, їдальні й т. п.
Коли у Вас є думка, щоб як слід умеблювати свій новий дім, відновити старші моделі, або прикрасити мешкання для дітей, то звертайтеся до нас з повним довір'ям. Наші меблі є гарантовані за якість й витривалість, а ціни приступні.
Позамісцеві замовці є обслужені нашим представником.
Телефонуйте: CA 8-4140.
Павло Марко, власитель.

Професійні оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 8:45 ввечорі. В неділі від 11 до 1 попол.

Dr. Med. R. TYLBOR
59 East 3rd St. (коло 2nd Ave.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 5-3993
Внутрішні недуги Flouroscopy. X-Ray Electrocardiograph, Analysis. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів.
Офісові години: щодня 1-3 і 5-8 p.m. В неділі від 10-2 попол.

NEW YORK — NEW JERSEY
ОБЕЗПЕЧЕННЯ
(АСЕКУРАЦІЯ)
Дбайте про себе і про свій маєток: Обезпечуйте: меблі, вогонь, життя, вікна, крадіж, автомобілі, відшкодування, кожухи і біжутерію, випадки і слабість.
ANTHONY SHUMEYKO
277 East 10th Street, New York 9, N. Y. — AL. 48779

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

САЛЬОН КРАСИ
4 кабінки, — дві для миття волосся. Рент $65. Чудовий бізнес. Існує 12 років. Продасться дуже дешево, за $2,850. Причина — недуга власнителя.
WILLIAM CHUPA
33 St. Mark's Place, New York City
ORegon 4-5340.

ПЛАСТИНКИ — РЕКОРДИ
НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД
HANUSEY MUSIC COMPANY
724 Poplar Street Philadelphia 23, Pa.
Грамофони—патефони на легкі сплати.
Пишіть про безплатний каталог.

ШИФКАРТИ
ПРОДАЄМО НА ВСІ КОРАБЛІ.
ГРОШІ посилаємо до всіх країв і виплачуємо на останній пошті.
АФІДЕВІТИ, петиції та інші потрібні документи на спровадження кревних і знайомих до Америки зі скитальщини та інших країн.
ПРОДАЄМО доми та всякого роду бизнеси.
У всіх справах звертайтеся до звісного
НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА
S. KOWBASNIUK
277 EAST 10th ST., (Near Ave. A.) NEW YORK 3, N. Y.

ДР. ДЕРУГА
З европейським дипломом.
Недуги міхура, шкіри, крови й недомагання газових органів. Нервовість, Ослаблення залоз, Катаральний стан, Структура, Ульхус (бляк).
ОГЛЯДИНИ Й БАДАННЯ КРОВИ $3.00.
У будні: 10—2 й 4—9 години.
128 EAST 86th STREET
Над зупинкою підземки Лексінгтон Евеню.
• Центральне положення, догідний доступ звідусіль.
• Окремі ждальні для жінок.

РОЗШУКИ

ВАСИЛЬ КЛЕБАН, син Якова, пошукує МИКОЛАЯ КЛЕБАНА, сина Василя Клебана, який виїхав до Америки в році 1912 зі села Тришанець, повіт Долина. Хто знає такого, а можливо й він сам, прошу писати на адресу:
J. KLEBAN
569 Roosevelt Ave., Carteret, N. J.

ЗНАНА ЮВІЛЕРНА ФІРМА
ГОДИННИКИ
БРИЛЯНТИ
ПЕРСТЕНІ
РАДІЯ-ГРАМОФОНИ
ЗВУКО-ЗАПИСУВАЧІ
ФОТО-АПАРАТИ
МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ

Найнижчі ціни
18-місячні сплати
UNIVERSAL WATCH & JEWELRY CO
Н. ПІКЕНС, власитель
201 E. 14th Street, New York City (біля 3-ої Евеню)
Слухайте наші оголошення в радіопередачі п. Мельника і Чубатого.

ДО УКРАЇНЦІВ СТАРОЇ І НОВОЇ ЕМІГРАЦІЇ!
Одинокий представник найкращих швайцарських годинників „ОМЕГА" в самому серці української громади на півночі поручає найновіший модель „ОМЕГА АВТОМАТІК" годинник, що самий накручується.
Великий вибір гарних 14-каратових виробів з золота і срібла на дарунки з різних нагод. Ми тішимося вже 39 років великою українською клієнтелею не лише в Шікаго, але й висилаємо по всій Америці на C.O.D. замовлення. Гарантуємо і звертаємо гроші, якщо нема 100% задоволення. Догідні сплати без відсотків. Говоримо по-українськи! Приходьте, телефонуйте, замовляйте поштою:
M. J. HARRIS JEWELER,
1949 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.
Tel.: Seleey 3-5753

З. БЕРЕЗОВСКІ
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
УПРАВИТЕЛЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
525 East 6th Street,
New York 9, N. Y.
Phone ALgonquin 4-5746
Дві нові в модерній кольоніяльнім стилю каплиці.
Першорядна обслуга в усіх похоронах без різниці маєткового стану.
ІВАН БРОЩАК, нотар.

ТЕПЕР ПОРА
ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОДОВИХ МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ

GR. 7-8951
КУРСИ МЕХАНІКІВ
КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ
Постараємося для Вас про егзамін Лайсенсу. Наші учні дістають дипломи. Помагаємо в одержанні праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Зал. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
Metropolitan Auto School
155 — 2nd Ave., близько 10th St.
NEW YORK CITY

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ВІДКРИТО НОВУ УКРАЇНСЬКУ ФІРМУ
НОВОЇ НАШОЇ ГАЛЯНТЕРІЙНОЇ КРАМНИЦІ І МУЗИЧНОГО СКЛАДУ
Е К О
при 145 — 2nd Ave., між 9-тою і 10-тою вулицями, Телефон: ALgonquin 4-0888
Власник ВОЛОДИМИР ЧЕМЕРИНСЬКИЙ
Великий вибір найновішої продукції радіо-апаратів знаних фірм: ZENITH, GENERAL ELECTRIC, EMERSON—на довгі і короткі хвилі.
НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА СКЛАДНИЦЯ ПЛАСТІВОК (рекордів) ПАТЕФОНИ на A.C і D.C.
НАША СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ: струни до музичних інструментів. — Найкращої якости жіноча і чоловіча галянтерія. — Панчохи світових марок: Mojut, Kaiser та інші.
ІМПОРТОВАНІ ХУСТКИ, жіноча косметика, перфуми марки "COTY". — Канцелярійні прибори, картки з побажаннями, американські, українські та інші.
Великий відділ різномовної преси, журналів і магазинів. — Виклинування фільмів, побільшування — виконується в якнайскорішому часі.
Звертаємо особливу увагу на першої якости товари і приступні ціни!
Ввічливо запрошуємо відвідати фірму „ЕКО" без обов'язку купна!

УВАГА! — ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ ГУРТОМ!!
Скористайте з нагоди і закупіть давніші вартісні видання:
1. Три Календарі, Вид.: „Русалка", і ін., з рр. 1930-32, 33, — (вартість $4.80) — лише за $1.10. 2. Сто (100) різних театр. підручників, вид.: „Театральної Бібліотеки" (вартість $75) — тільки за $12.40. 3. П'ять ілюстр. Казок для Дітей (вартість $3) — за $1.10. 4. Десять різних укр. журналів (вартість $4) — за $1.10. 5. Десять прим. рецікавих діялогів і монологів тільки за $1.00. 6. П'ять збірок укр. Поезій, відомих поетів (вартість $3) — лише за $1.10. 7. Двадцять танців, пісень (танго, валець, козачок і ін.) рекорди враз з тривалим гарним альбомом лише за $8.90.
З цієї небувалої нагоди скористає той, хто скорше замовить і вишле гроші до:
"HOWERLA" Ukr. Book Store, 41 E. 7th St., New York 3, N.Y.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, NEW JERSEY
ESsex 5-5555

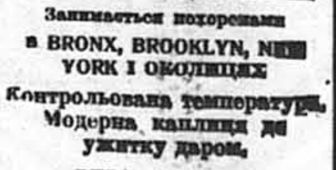
БЕЗПЛАТНА ПРОБА
на ревматичні болі
АРТРИТИЧНІ
Коли Ви ніколи не вживали ліку званого ROSSE TABS на ці незначні мускулярні недомагання й болі, злучені з ревматизмом і запаленням жил, або з нервовим запаленням, то чому не спробувати його СЬОГОДНІ на наш кошт. Його вживають тисячі людей впродовж 25 років.
БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ЧИТАЧІВ НАШОЇ ГАЗЕТИ
Запрошуємо Вас випробувати його без ніяких коштів. Дозвольте, щоб ми вислали Вам пачку повної величини ЗАЖИВАЙТЕ БЕЗПЛАТНО 24 ТАБЛИЧОК. Коли не будете вдоволені папліативною — часовою — полекшою, зверніть нам решту й не будете нам винні нічого. Така проба не буде коштувати Вас ні одного цента. НЕ ВИСИЛАЙТЕ ГРОШЕЙ. Пішліть лише негайно Ваше ім'я й адресу до:
ROSSE PRODUCTS COMPANY
Dept. O-5,
2708 Farwell Ave., Chicago 45, Ill.

Перевози — Далекобіжні

УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. БОГАЧЕВСЬКИЙ
335 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
зарядж[у]є погребами по цінi так низькі як $150
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ТАРЗАН, ч. 2845. Напад.

„Чого шукає біла людина Бвана в царстві Гемаку?", понуро запитався ватажок. „Ми прийшли", відповів Тарзан, „поговорити про диких білих людей, що їздять на слонах".

„Корінці такі білі як і ти", захарчав Гемаку. „Ти корінський шпиг!"

— Нагло Гемаку заплескав долонями і миттю довколишні вояки наскочили на чотирьох мужчин.

МАШИНКИ
Перероблені до
ПИСАННЯ

англійські, ціна $25.00. Маємо також нові і перероблені українські машинки. Рахункові машини. Офісові прибори. Потрібно агентів.
ALL LANGUAGES TYPEWRITER COMPANY
119 W. 23rd St. (6—7 Ave.)
New York, N. Y.
Phone: CHelsea 3-8086

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568